

Miksi käyttöönoton etenemisen seuranta on tärkeää ja millaisia työkaluja siihen on olemassa?

Sara Tani

Asiantuntija, Itla

29.9.2025

Käyttöönoton etenemisen seuranta tukee tiedolla johtamista

- Laadukkaalla seurannalla voidaan vastata kysymyksiin kuten:
 - Muuttuuko koulutus terveyshyödyksi?
 - Onko toiminta vaikuttavaa?
 - Riittävätkö osaajat vastaamaan hoitotarpeeseen?
 - Toimiiko tietty menetelmä myös toiselle kohderyhmälle tai toisessa käyttöympäristössä? Jatkuuko käyttö?
 - Muuttuuko menetelmän sisältö?
 - Mitkä asiat vaikuttavat käyttöönottoprosessiin?

**Millainen tieto tukee käyttöönoton
etenemisen seurantaa?**

Millainen tieto tukee käyttöönoton etenemisen seuranta?

Millainen tieto tukee käyttöönoton etenemisen seuranta?

Implementoinnin mittaaminen – kehitystä ilmassa!

- Implementoinnin tulosten mittareita on tunnistettu useita, mutta niiden käyttöä psykososiaalisten interventioiden laajamittaisessa käyttöönotossa on tutkittu vähän (Tani ym., 2025).
- Käytännön kannalta mittareissa olennaista niiden tarpeenmukaisuus, mutta myös laatu.
- Itlassa NoMAD + PRESS tämän syksyn aikana!
 - Myös muita toimijoita Suomessa kääntää ja kehittää mittareita ja kyselyitä implementointiin liittyen – suomenkielinen työkalupakki siis rikastuu parhaillaan!

NoMAD & PRESS

- NoMAD (Finch ym., 2018) Normalisation MeASURE Development
 - Pohjaa normalisaatioprosessiteoriaan (May & Finch 2009)
 - Mittaa intervention normalisoitumista osaksi rutiinia
 - 20 kysymystä, Likert 1–5
 - Käyttökokemuksia osana mm. IPC-N:n käyttöönottoa, ei aiempaa tutkimusta laadusta Suomessa
- PRESS (Moullin ym., 2021) Provider REport of Sustainment Scale
 - Mittaa juurtumista ammattilaisten käyttöön heidän raportoimanaan ja intervention juurtumista käyttöön työyhteisössä
 - 3 kysymystä, Likert 1–5
 - Suomessa uusi mittari

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tilannekuva

- Suomessa ei ole kansalliseen seurantaan soveltuvaa seurantajärjestelmää
 - Erillisseuranta, moninkertainen työ koulutettavalle, ei mahdollista kansallista kokonaiskuvaa
- Hankkeessa rakennettu tilannekuva palvelee kansalliseen tarkoitukseen soveltuvaa tietoa psykososiaalisten menetelmien käytöstä ikäryhmittäin, palvelumuodoittain, käyntityypeittäin.
- Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tilannekuva sivusto on tehty yhteistyössä THL:n kanssa.
- Raportti kehittämisprosessista (Hautamäki ym., 2025)

[Aikasarja](#)[Ikäjakautta](#)[Käytetyt menetelmät](#)[Palvelumuoto](#)[Hoitoonpääsy](#)

Mielenterveysperusteiset palvelutapahtumat terveydenhuollossa

[Info](#)[Suojaa suodattimet](#)

Suodattimet

Mittari

☒ Palvelutapahtumat☐ Potilasmäärät

Sukupuoli

☒ Mies☒ Nainen

Vuosi (Vaikuttavaksi os. menetelmät)

☐ 2020☐ 2021☐ 2022☒ 2023☐ 2024☐ 2025

Yhteystapa:

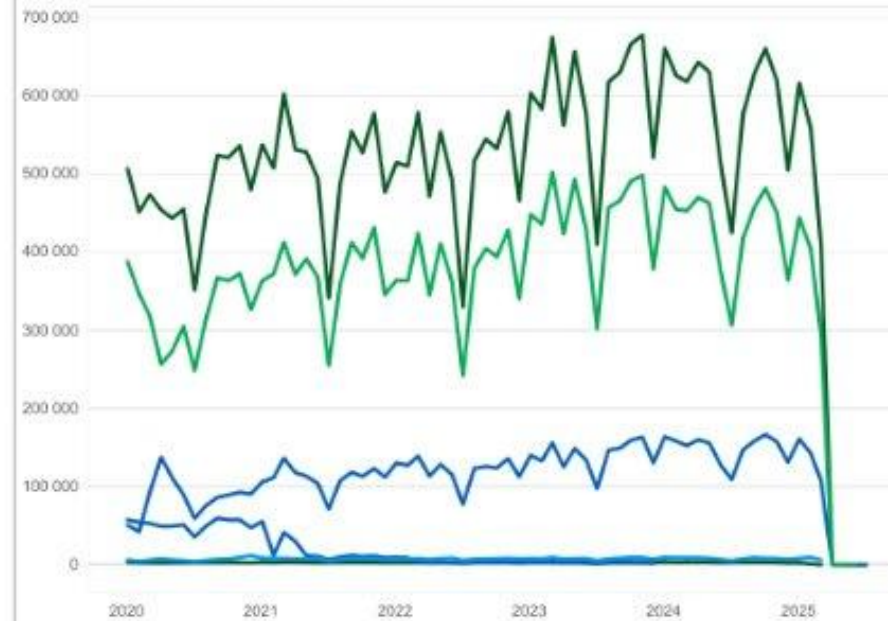
☒ Etäyhteys ilman reaaliaikaista kont.☒ Lähikontakti☒ Muu☒ Reaaliaikainen etäyhteys☒ Vuodeosastoahoito☒ Yhteensä

Palvelutapahtumat per 10 000 asukasta, 2023

7 147 20 404

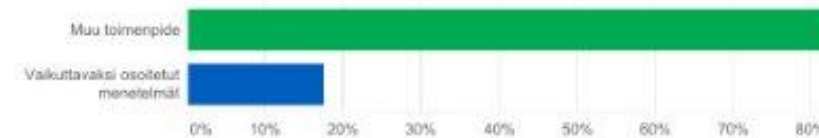
Palvelutapahtumat yhteystavan mukaan, Koko maa

Yhteystapa:

☒ Etäyhteys ilman reaaliaikaista kont.☒ Lähikontakti☒ Muu☒ Reaaliaikainen e...☒ Vuodeosastoahoito☒ Yhteensä

Vaikuttavaksi osoitettujen menetelmien osuus psykososiaalisista hoidoista

**Paljon tietolähteitä, mutta mitä tiedolla
voi tehdä?**

Paljon tietolähteitä, mutta mitä tiedolla voi tehdä?

- Kerätä yhteen eri lähteistä saatavaa tietoa menetelmän käytöstä.
 - Tietoon reagoidaan ja sitä hyödynnetään toiminnan kehittämisessä, esimerkiksi implementoinnin tukea kohdentamalla tai boosterikoulutuksella
 - Kertynyttä tietoa voidaan seurata ja käsitellä työntekijöiden kanssa esimerkiksi yhteisissä palavereissa
- Yhteinen tietopohja ja sitä kautta ymmärrys menetelmän kouluttajan, alueellisen tason ja kansallisen tason välillä mahdollistaa paremman resursoinnin, kohdentamisen, tuen ja tiedolla johtamisen sekä tutkimuksen.

Lähteet

Finch, T. L., Girling, M., May, C. R., Mair, F. S., Murray, E., Treweek, S., McColl, E., Steen, I. N., Cook, C., Vernazza, C. R., Mackintosh, N., Sharma, S., Barber, G., Steele, J., & Rapley, T. (2018). Improving the normalization of complex interventions: Part 2 – validation of the NoMAD instrument for assessing implementation work based on normalization process theory (NPT). *BMC Medical Research Methodology*, 18(1), 135. <https://doi.org/10.1186/s12874-018-0591-x>

Hautamäki, K., Ståhle, M., Tani, S., Seilo, N., & Linnaranta, O. (2025) Tavoitteena oppivat mielenterveyspalvelut. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tilannekuva -sivusto tukee mielenterveys- ja päihdepalveluiden vaikuttavuuden johtamista. Itlan raportit ja selvitykset 2025:2.

Moullin, J. C., Sklar, M., Ehrhart, M. G., Green, A., & Aarons, G. A. (2021). Provider REport of Sustainment Scale (PRESS): Development and validation of a brief measure of inner context sustainment. *Implementation Science*, 16(1), Article 1. <https://doi.org/10.1186/s13012-021-01152-w>

Tani, S., Seilo, N., Lämsä, R., Kouvonen, P., & Linnaranta, O. (2025). Implementoinnin tulosten arviointi mittareilla—Kirjallisuuskatsaus. *Kasvun tuki -aikakauslehti*, 5(2).

Kiitos!

itla